

**Statistikdokumentation for
Sociale udgifter 2016**

1 Indledning

Formålet med den sociale udgiftsstatistik er at give en sammenhængende beskrivelse af samlede udgifter forbundet med social beskyttelse. Derfor medtages alle udgifter hertil, både kontantydelse og ydelser i naturalier som fx udgifter til sygehusvæsenet og beskæftigelsesforanstaltninger. Statistikken omfatter både offentlige og private udgifter af kollektiv art og som er uden obligatoriske modydelse.

2 Indhold

Statistikken viser udgifter til sociale foranstaltninger opdelt på otte forskellige kategorier af behov og dækker årene siden 2007. Begrebet sociale foranstaltninger skal forstås bredt og omfatter alle typer af offentlige og private kollektive, obligatoriske foranstaltninger, der letter personers eller husholdningers økonomiske byrde i forbindelse med socialt betingede risici eller behov. Det er en forudsætning, at der ikke samtidig foreligger en form for modydelse eller en individuel ordning. Både kontante udbetalinger, dækning af afholdte udgifter og levering af varer og tjenester er omfattet.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken giver en sammenhængende beskrivelse af de sociale udgifter i bred forstand, der er afledt af en række sociale foranstaltninger. Statistikken omfatter både offentlige og private udgifter. Det afgørende kriterium for om en social foranstaltning medtages i statistikken, er, om foranstaltningen er kollektiv og obligatorisk. Fx indgår obligatoriske men private pensionsordninger i opgørelsen. Ligeledes indgår forskellige obligatoriske arbejdsgiverfinansierede udgifter til sygesikring mm. De sociale udgifter dækker over kontante udbetalinger, dækning af afholdte udgifter og levering af varer og tjenester.

Begrebet sociale foranstaltninger (sociale ydelser) skal forstås ret bredt. Det er ikke afgørende om ydelserne er frembragt i offentligt eller privat regi. Af praktiske grunde er visse mindre former for støtte, som ikke kræver regelmæssig regnskabsføring (såsom juleindsamlinger, ad hoc humanitær bistand og nødhjælp), ikke omfattet af denne definition af foranstaltninger.

Social beskyttelse i bred forstand omfatter alle former for offentlig eller privat indgriben inden for en række funktioner så som sygdom, invaliditet, revalidering, alderdom, efterladte, arbejdsløshed, beskæftigelse og bolig. I en dansk sammenhæng dækker den europæiske socialstatistik dermed også sundhedspolitikken, beskæftigelsespolitikken og boligpolitikken. Til gengæld er uddannelse ikke omfattet, medmindre det er led i en støtte til trængende familier med børn.

Statistikken:

- dækker alle sociale ydelser i bred forstand og deres finansiering
- er beregnet til at kunne fortage internationale sammenligninger
- er harmoniseret med andre statistikker - især Nationalregnskabs vigtigste begreber

Sociale ydelser omfatter i henhold til ESSPROS-manualen alle typer af offentlige og private foranstaltninger, der letter personers eller husholdningers økonomiske byrde i forbindelse med en række nærmere definerede socialt betingede risici eller behov under forudsætning af, at der ikke samtidig foreligger en form for modydelse eller en individuel ordning. Sociale ydelser sker gennem kollektivt organiserede ordninger foranstaltet af regeringen og/eller gennemført gennem kollektive aftaler. Alle ordninger, der alene er baseret på individuelle aftaler eller hvor samtidige gensidige aftaler findes, betragtes i denne forbindelse ikke som social beskyttelse. Det er vigtigt, for at indgå i denne statistik, at der ikke foreligger en obligatorisk modydelse i forbindelse med foranstaltningen,

fx vil et rentebærende lån, der skal modgå en social hændelse, ikke indgå som en social foranstaltning, da modtageren samtidig skal yde en finansiel modydelse. Heraf følger, at hvis der ikke skal ydes en samtidig modydelse, bliver udgiften klassificeret som en social foranstaltning. I praksis bliver en ordning klassificeret som en social foranstaltning, når en lov eller anden offentlig regulering har bestemt, at visse befolkningsgrupper er forpligtet til at deltage i en nærmere specifik forsikringsordning, eller, hvor medarbejdere og deres pårørende er forsikret som en direkte konsekvens af kollektive aftaler eller overenskomster.

Statistikken over de sociale udgifter tager primært udgangspunkt i de statslige, kommunale og regionale regnskaber. Derudover suppleres med oplysninger fra nationalregnskabets finansielle konti samt Danmarks Statistiks fraværstatistik. Statistikken over de sociale udgifter omfatter udgifter til sociale ydelser og administration samt finansieringssiden af disse ordninger. Statistikken bliver opgjort i både bruttotal og netttotal, dvs. før og efter fratæk af den beregnede skat af de sociale ydelser. Hertil anvendes specifikke skattesatser som oplyst af Lovmodellen (Finansministeriet).

Den sociale udgiftsstatistik blev oprindeligt oprettet i 1940'erne for at tilgodese et behov hos de nordiske socialministre for at analysere udviklingen i dels de sociale udgifter, dels antal modtagere af sociale ydelser. Det førte til samarbejde om sammenlignelig nordisk socialstatistik. På den baggrund udkommer der nu årligt sammenlignelige nordiske tal i publikationen Social tryghed i de nordiske lande. Siden 1972 er statistikken i høj grad udformet for at imødekomme EU's behov. Eurostat har løbende udformet retningslinier for sammenlignelig statistik på området over sociale udgifter kaldet ESSPROS (European System of integrated Social PROtection Statistics). Dette udmøntede sig i ESSPROS manualer fra 1981 og 1996, hvor sidstnævnte har været anvendt i statistikken fra og med 1994. ESSPROS manualen fra 1996 blev lettere revideret i 2008. Før 2007 var der ikke retsakter på området, men i april 2007 blev der vedtaget en EU rådsforordning. I 2012 blev den danske statistik omlagt fra og med tællingsåret 2011. Formålet med omlægningen var bl.a. at gøre statistikken mere sammenlignelig med statistikken over de offentlige finanser, der følger de danske nationalregnskabsprincipper. Derudover var formålet også at gøre statistikken mere gennemskuelig i forhold til andre statistikker samt direkte dokumenterbar i forhold til de bagvedliggende regnskabskilder.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Statistikken viser udgifterne på detaljeret niveau inden for hver af otte funktioner eller hovedformål, henholdsvis Sygdom, Invaliditet og revalidering, Alderdom, Efterladte, Familier, Arbejdsløshed og beskæftigelse, Bolig samt Andre ydelser. Derudover sondres der mellem kontante ydelser og naturalydelser.

Eurostats ESSPROS klassifikation:

1. Sundhed: Ydelser i kontanter eller naturalier, der har til formål at opretholde borgerens tabte indkomst i forbindelse med sygdom, samt genoprette eller forbedre sundheden for sygdomsramte personer uanset oprindelsen af sygdommen. I Danmark indeholder funktionen sygesikring herunder skole og børnetandpleje og hjemmesygepleje; dagpenge under sygdom udbetalt af kommunerne; arbejdsgivernes beregnede udgifter til sygedagpenge i arbejdsgiverperioden; hospitals- og sundhedsvæsen; forebyggende sundhedspleje herunder svangerskabsundersøgelser og lægeundersøgelser af børn.
2. Invaliditet: Ydelser i kontanter eller naturalier (bortset sundhedsydelse) i forbindelse med fysisk eller psykisk handicap. I Danmark indeholder funktionen bl.a. førtidspension, højeste og mellemste førtidspension, arbejdsskedeforsikring, revalidering, forsorg for handicappede, hjælp til familier med handicappede børn eller voksne, institutioner, hjemmehjælp til handicappede, støtte til hjælpemidler til handicappede.
3. Alderdom: Ydelser i kontanter eller naturalier (bortset sundhedsydelse) i forbindelse med alderdom. I Danmark indeholder funktionen bl.a. folkepension, delpension, ATP,

- tjenestemandspensioner, pensionskasser, efterløn, plejehjem, pleje- og omsorgsarbejde, herunder hjemmehjælp og støtte til hjælpemidler til ældre. Udbetalte pensioner fra pensionskasser er efter fradrag af præmieindtægter.
4. Efterladte: Ydelser i kontanter eller naturalier i forbindelse med et familiemedlems død. I Danmark indeholder funktionen bl.a. begravelseshjælp samt udbetalte pensioner fra livsforsikringsselskaber, dvs. udover ægtefællepensioner og børnepensioner også alderspensioner og invalidepensioner. Udbetalte pensioner er efter fradrag af præmieindtægter.
 5. Familier: Ydelser i kontanter eller naturalier (bortset fra sundhedsydelser) knyttet til børnefamilier. I Danmark indeholder funktionen bl.a. barseldagpenge, børnefamilieydelse, børnetilskud, dag- og døgninstitutioner for børn og unge samt foranstaltninger for at undgå børns anbringelse uden for hjemmet.
 6. Arbejdsløshed: Ydelser i kontanter eller naturalier i forbindelse med arbejdsløshed. I Danmark indeholder funktionen bl.a. arbejdsløshedsdagpenge, aktiverede kontanthjælpsmodtagere, godtgørelse for indkomsttab under uddannelse/omskoling ydet af staten, beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og jobcentre.
 7. Bolig: Hjælp til boligudgifter. I Danmark indeholder funktionen boligsikring og boligydelse.
 8. Andre ydelser: Ydelser i kontanter eller naturalier (bortset fra sundhedsydelser) specielt beregnet til bekæmpelse af social udstødelse, og hvor de berørte personer ikke er omfattet af en af de ovennævnte funktioner. I Danmark omfatter funktionen bl.a. kontanthjælp efter bistandsloven herunder hjælp til flygtninge, diverse integrationsindsatser, Lønmodtagernes Garantifond, forsorgshjem samt behandling af alkohol- og stofmisbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af statistikken for de sociale udgifter er der blevet udviklet en såkaldt 'overgangstabel', som redegør for overgangen mellem ESSPROS-opgørelsen af udgifterne til social beskyttelse og den tilsvarende opgørelse i COFOG-klassifikationen (Classification of the Functions of Government). De sociale udgifter optræder i to forskellige COFOG-moduler - 07 og 10 - i det samlede COFOG-system. COFOG 07 + 10 og ESSPROS er nært beslægtede, men deres anvendelsesområder er alligevel ikke helt identiske. Overgangstabellen er et redskab til at illustrere, hvordan man via en række fradrag og tillæg kommer fra COFOG-modulerne til det korresponderende ESSPROS-begreb. Læs mere om overgangstabellen her [Overgangstabel COFOG/ESSPROS](#)

2.3 Sektordækning

Offentlig forvaltning og service samt del af den finansielle sektor.

2.4 Begreber og definitioner

Sociale ydelser og social beskyttelse: Statistikken tager udgangspunkt i begreber, som er fastlagt i klassifikationen ESSPROS (European System of integrated Social PROtection Statistics) af EU's statistiske kontor, Eurostat.

Sociale ydelser er bredt defineret: Sociale ydelser defineres i ESSPROS-klassifikationen som overførsler i kontanter eller naturalier i henhold til sociale beskyttelsesordninger til husholdninger og enkeltpersoner for at lette deres byrde i form af en eller flere definerede risici eller behov.

Social beskyttelse: Social beskyttelse i bred forstand omfatter alle former for offentlig eller privat indgriben med det formål at lette husholdningers og enkeltpersoners byrde i forbindelse med en række nærmere definerede risici eller behov forudsat at der ikke samtidig foreligger en modydelse eller er tale om en individuel ordning.

Formålet med sociale ydelser er at afhjælpe forskellige risici eller behov. Listen over risici eller behov, der kan give anledning til sociale ydelser, er pr. konvention fastsat til følgende: sygdom/sundhedspleje, invaliditet/handicap, alderdom, efterladte, familie/børn, arbejdsløshed, bolig og social udelukkelse, der ikke indgår andetsteds.

2.5 Enheder

Statistikken opgøres på institutionelle sektorer.

2.6 Population

Populationen er regnskaber fra stat, regioner og kommuner

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

- 2007 og frem (efter omlægning af statistikken)
- 1996-2010 (før omlægning af statistikken)

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Mio. kr.

2.11 Referencetid

Udgifter i kalenderåret ifølge stats- og kommuneregnskabet.

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik, §6, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000 med ændringer i henhold til lov nr. 431 af 6. juni 2005.

Statistikens overordnede rammer reguleres af EU rådsforordning nr. 458/2007 af 25. april 2007. Derudover fastlægger EU's Kommissionsforordninger en række praktiske forhold såsom fx dataleverancer til Eurostat. De gældende EU kommissionsforordninger på området er henholdsvis nr. 1332/2007 af 12. november 2007 og nr. 10/2008 af 8. januar 2008.

2.14 Indberetningsbyrde

Respondentbyrden er nul, idet alle statistikens basisoplysninger i forvejen foreligger i Danmarks Statistik.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik samt under [dokumentation for sociale udgifter](#).

3 Statistisk behandling

Der anvendes registerudtræk fra DIOR (Database for Integrerede Offentlige Regnskaber), samt fra Nationalregnskabets finansielle konti og fraværstatistikken.

Data valideres ved at se på udvikling over tid og i forhold til sidste udtræk. Information fremsøges på enkelte områder efter behov til validering af udvikling.

For nærmere beskrivelse af DIOR se fx Statistikdokumentationen Regnskaber for Offentlig Forvaltning og Service.

3.1 Kilder

Udtræk fra Danmarks Statistiks regnskaber for den offentlige sektor: Database for Integrerede Offentlige Regnskaber (DIOR). Der suppleres derudover med oplysninger fra Nationalregnskabets finansielle konti og Danmarks Statistiks fraværstatistik.

3.2 Indsamlingshyppighed

Årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Der anvendes registerudtræk fra Dior, Database for Integreerede Offentlige Regnskaber, samt fra Nationalregnskabets finansielle konti samt fraværstatistikken.

3.4 Datavalidering

Data valideres ved at se på udvikling over tid og i forhold til sidste udtræk. Information fremsøges efter behov på enkelte områder til validering af udvikling.

3.5 Databehandling

Der foretages ingen egentlig databehandling af data fra DIOR. Data, der modtages fra Nationalregnskabets finansielle konti, vægtes ud fra en beregning foretaget inden modtagelse. Der beregnes fordeling af finansieringen på hhv staten, kommunerne og forsikrede vedrørende visse ydelser.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Der er fra en række internationale organisationer stor efterspørgsel efter data vedrørende sociale udgifter. Eurostat arbejder i den forbindelse for en udvidelse af statistikken på flere områder.

4.1 Brugerbehov

De nationale brugere er fx Social- og Integrationsministeriet, kommuner, regioner, private virksomheder og pressen. De primære internationale brugere er Eurostat, DGEMPL, DGECFIN, OECD og NOSOSKO.

4.2 Brugertilfredshed

Der gennemføres ikke nationale undersøgelser af brugertilfredshed. Eurostat har i 2014 gennemført en undersøgelse af brugernes behov og ønsker til statistikken.

4.3 Fuldstændighed af data

Statistikken udarbejdes i henhold til manual og forordninger.

5 Præcision og pålidelighed

Dækningsgraden er på 100 pct., da det tilstræbes, at statistikken dækker alle udgifter i følge ESSPROS-klassifikationen.

Usikkerheden er meget begrænset, da grundlaget er de primære regnskaber. Der er dog større usikkerhed forbundet med tallene jo mere detaljerede oplysninger man ønsker. I forbindelse med omlægningen af statistikken er der sket mange forbedringer og der arbejdes løbende med at forbedre usikkerheden på det mest detaljerede niveau.

5.1 Samlet præcision

Statistikens samlede pålidelighed er relativ god, da statistikken bygger på statistikken for offentlig forvaltning og service. Data kvalitetstjekkes grundigt.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Stikprøveusikkerheden er nul, da det er en totaltælling.

5.3 Anden usikkerhed

Der er risiko for fejlkodning af konti i alle led og der kan være private sociale foranstaltninger, som der ikke er kendskab til eller data for. Der er indtil videre fx ikke data for private arbejdsgiveres betaling af løn under sygdom.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, beslutes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Da der især er tale om udtræk fra statistikken for offentlig forvaltning og service, vurderes kvaliteten at være god. Der er risiko for fejlkodning af konti i alle led og der kan være private sociale foranstaltninger, som der ikke er kendskab til eller data for. Der er indtil videre fx ikke data for private arbejdsgiveres betaling af løn under sygdom.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der er tale om foreløbige opgørelser.

6 Aktualitet og punktlighed

Punktligheden vurderes generelt at være høj, da statistikken publiceres uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statikken udkommer årligt ca. ni måneder efter kalenderårets afslutning.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Statistikken er forordningsbestemt af EU og offentliggøres af Eurostat. Statistikken er opgjort efter ESSPROS-klassifikationen, der danner grundlag for sammenlignelighed med andre EU-lande samt Norge, Island og Schweiz.

Statistikken er omlagt i 2012 og de reviderede tal er i den forbindelse kun ført tilbage til 2007. Tal for årene før 2007 kan ikke sammenlignes hermed.

7.1 International sammenlignelighed

Statistikken er forordningsbestemt af EU og offentliggøres af Eurostat. Den er dermed international sammenlignelig med øvrige EU-landes statistik på området.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Tal tilbage til 1995 forefindes i statistikbanken. Der er dog et databrud fra og med 2011. Dette brud er dokumenteret i Statistiske Efterretninger 2012:8, og i Danmarks Statistiks Arbejdsnotat: Den danske ESSPROS-opgørelse i 2012, der kan findes på <https://www.dst.dk/esspros> under fanebladet Dokumentation.

Jo mere detaljerede oplysninger man ønsker, jo sværere er det at sammenligne over tid, da mange love ændres og bevirker ændringer i de enkelte ydelsesformer. Som led i kommunalreformen 2007 blev der oprettet nye regioner, mens amterne blev nedlagt. Kommunalreformen har medvirket til mange kontoændringer i de offentlige regnskaber.

Databruddet i 2007 i forbindelse med kommunalreformen betyder at perioden 1977-2006 og 2007-er svære at sammenligne. Herudover kan følgende faktorer komplicere en sammenligning over tid:

1. Ændringer i den kommunale- eller regionale kontoplan.
2. Opgavestrukturen ude i kommunerne kan ændres over tid.
3. Forskelle i konteringspraksis mellem de enkelte kommuner.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Sammenlignelighed med nationalregnskabet og de offentlige finanser

Da statistikken over de sociale udgifter hovedsageligt er baseret på udtræk fra de offentlige regnskaber kombineret med Den offentlige sektors statistiske realkodesystem, er der en god sammenlignelighed med nationalregnskabet. Forskelle i opgørelserne skyldes primært forskelle mellem ESSPROS klassifikationen og nationalregnskabets begreber, men de er reduceret til et minimum. Det er i øvrigt muligt at finde detaljerede udgiftstal for de kommunale regnskaber i Statistikbanken under emnegruppen Offentlige finanser.

7.4 Intern konsistens

Data er internt konsistente på udgiftssiden.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives årligt som Nyt fra Danmarks Statistik og i statistikbanken. Derudover bringes der tal i Statistisk Årbog og Statistisk Tiårsoversigt.

I øvrigt er internationalt sammenlignelige tal for Social protection expenditure and receipts tilgængelige på Eurostat's internethjemmeside. Publikationen Social tryghed i de nordiske lande udgives af NOSOSKO.

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

På DST's hjemmeside findes en emneside med flere oplysninger om statistikken: [ESSPROS emneside](#).

For at se seneste NYT-udgivelser fra Danmarks Statistik, se [NYT-udgivelser](#).

8.5 Publikationer

Tallene indgår i Statistisk Årbog, Statistisk Årbog og andre publikationer fra Danmarks Statistik kan bestilles eller downloades fra følgende webside: [Publikationer fra Danmarks Statistik]<https://www.dst.dk/da/Statistik/Publikationer/VisPub.aspx?cid=17958>).

8.6 Statistikbanken

Se <http://www.statistikbanken.dk> - tabellerne UDG1 og UDG2

8.7 Adgang til mikrodata

De årlige udtræk fra DIOR lagres i Danmarks Statistik.

8.8 Anden tilgængelighed

Der sker årlige indberetninger til Eurostat af data vedrørende sociale udgifter, sociale udgifter netto samt af antal modtagere af pensionsydelse.

8.9 Diskretioneringspolitik

Ikke relevant for denne statistik.

8.10 Diskretionering og databehandling

Ikke relevant for denne statistik.

8.11 Reference til metodedokumenter

I Danmarks Statistik findes dokumentation over statistikkens detaljerede indhold og ændringer over tid, men disse er ikke umiddelbart tilgængelige for offentligheden i systematisk form.

Statistikken produceres i henhold til retningslinjerne i manualen ESSPROS Guidelines.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Offentlige finanser. Den statistikansvarlige er Lene Jendresen, tlf. 39 17 34 61, e-mail: len@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Offentlige Finanser, Økonomisk Statistik

9.3 Kontaktpersonens navn

Lene Jendresen

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

len@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 34 61

9.8 Faxnummer

39 17 39 99